

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، آلتی
آیلغی (۳۵) غروشدردر .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷)، آلتی
آیلغی (۹) فرانقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشندردر .

§

مسلكه موافق آثار مع المصنویه قبول
اولنور . درج ابدله یین یازیلر اعاده
اولونماز .

المجله

سیر ۶ ۱ ۳۰ ۳ ۱۳

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی سیاسی هفته لق مجموعه اسلامیه در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

صاحب و مدیر مسئول : ح ارباب اشرف

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ۲۸۵

۳۰ ربیع الاول ۱۳۳۲

پنجشنبه

۱۳ شباط ۱۳۲۹

جلد ۱۳

اخطارات

رساله مزدن آلتدیغی کوسترملک شرطیله
بتون یازیلر هرهانکی برغزته طرفندن
اقتباس اولونه ییلیر .

§

مکتوبلرک، امضالری واضح و اوقوناقلی
اولمسی و آبونه صره نومروسی محتوی
بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه الاولنر
آدرس لرینک فرانسزجه ده یازلمسی رجا
اولنور .

§

پاره کوندرلدیکی زمان نه یه دائره اولدیغینک
واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

اجتماعی

اسلامیت و تعدد زوجات

— ۶ —

بچن مقاله مزده ایضاح اولدینی وجهله تعدد زوجانده عدالت شرط قیلنیور ، رعایت ایتمه یئرلر ایچون تعدد زوجانه قطعاً مساع ویرلیوردی . آنک ایچون بزده ، عدالتک نه درجه ونه کبی یرلرده لازم اولدینی خلاصه بیان ایتمک ایستیوروز .

فقط شوراسی ده خاطر دن چیقماسون که عدالت ، بردن زیاده قادینی تحت نکاحنده جمع ایتمک صلاحیتی جائز اولان کیمسه لر ایچون لازم در . کندیلرنده اساساً بوصلاحیت موجود اولمیانلر ایچون بردن زیاده اولنمک جائز دکل که اوراده عدالت آرانسون ؛ بناء علیه اولا بوجهتی ایضاح ایدوبده ، تعدد زوجانده مشروط اولان عدالتک نه درجه ونه کبی یرلرده اولدینی اوندن صوکره تدقیق ایتمه من لازم در .

هر حکمنده عدالت رعایت ایدن شریعت اسلامییه قادین مسئله سنندهده عمرانی ، اخلاقی ، اجتماعی بر طاقم اموری نظر اعتباردن دور طومه مش در . یونک ایچون درکه شریعت اسلامییه ارککلری اوج صنفه آیرمشر : زنکین ، اورته حاللی ، فقرا .

فقرا ، واجبات زوجیه نی حقیه ایفادن عاجز اولانلردر . بونلرک ولوکه بردانه قادین ایله اولسون عقد ازدواج ایتملرنده محظور واردر . زیرا چوق کره زوج ایله زوجه آرمسنده کی ضیق معیشت ، بویوزدن دوچار اولدقلری محن و مشقت بوکی ارککلری ، سرقت ، خیانت کبی حرام اولان شیلری ارتکابه قدر سوق ایدر . آنک ایچون شریعت اسلامییه بوکیلره نه ولنمک ایله دکل ، بلکه یاره قزانوبده اورته حاللی بر آدم اولنجهیه قدر صبر واستغفاف ایله امر ایدیور . حق بعض احادیث شریفهده ، شهوتلری یکمک ایچون بوکیلرک اوروج طوملری امر اولنیور . « ولیستغفف الذین لایجدون نکاحاً حتی یغنیهم الله من فضله . — فرقان حکیم »

بونکله برابر هیئت اجتماعی بشریه نک منفعی نقطه نظرندن بوقسم اوزرینه اعانه بولنرک بونلرک ازدواجلری تأمین ایتملری ایچون زنکینلری قطعی صورتده قرآن کریم تحریر ایدیور : « وانکحوا الایمی منکم والصالحین من عبادکم وامائکم ان یكونوا فقراء یغنیهم الله من فضله والله واسع عليم . — قرآن حکیم »

اورته حاللی اولنرک کلنجه : اولنرده بردن زیاده قادینی اداره دن عاجز اولانلردر . شریعت بونلرک یانکمز بر قادین ایله اکتفا ایتملری واجب قیلمش ، بردن زیاده قادینلری تحت نکاحلرنده جمع ایتملری محظور دن غیر سالم عد ایتمش در .

زنکینلردن مقصد ، ولوکه برقاج دانه اولسه بیله اونلرک اداره سنی تأمین ایدرجک برافتداره صاحب اولانلردر . ایشته احتیاج مس ایتمدیکی زمان بونلرک ، شرع شریفک بیان ایلدیکی شرائطه ، — که اک اهمیتلیسی عدالت در — رعایت ایتمکله برابر بردن زیاده قادین آلا بیلملری مباح در . اگر شریعت بونلری بردن زیاده آلمقدن منع ایتمش اولسه یدی ، هر یرده کندیشه عدالتی دستور حرکت اتخاذا ایدن شریعت اسلامییه ، عدالت رعایت ایتمه مش ، کثرت نسلی ، قادینلردن محتاج حمایه اولانلری ، اجتماعی ، عمرانی بعض مسائلی نظر اهمیته آلامش اولوردی . خلاصه : شروطنه رعایت اولنمکله برابر ، تعدد زوجانک جوازی عقلاً ثابت اولدینی کبی ، کافه شرایعدهده ثابت در ؛ بتون انبیای کرام ، رسل عظام بونی بالفعل یاعمللردر .

عجبا عدالتک بولنمی قولایمی . هرکس عدالتی قرآنک طلب ایلدیکی کبی ایفایه مقتدر اولابیلر می ؛ ایشته محتاج ایضاح اولان نقطه بوراسی در .

استاذ الامام ، مصر مفتیسی شیخ محمد عبده مرحوم « تعدد زوجانده شریعتک حکمی » عنوانیه مصرک رسمی جریده لرنده نشر ایتمش اولدینی بر مقاله ده دیورکه :

« قادینلر آرمسنده ایفای عدالت قدرتیاب اوله جغنی بیان کیمسه لر ایچون درت دانه قادینی تحت نکاحلرنده جمع ایتمه نی شریعت محمدیه مباح قیلمشر . فقط ؛ دیدیکمز کبی ؛ عدالتی ایفا اید بیله جکنه مطمئن اولمی . اگر بویله اولمازسه بردن زیاده سنی آلامس جائز دکل در . جناب حق : « فان خفتم الا تعدلوا فواحدة » بیوریور .

اگر ارکک ، قادینلردن هر ریسنک حقنی ویرمهیه قدرتیاب اولمازسه نهوکه نظام وانتظامی بوزولور ؛ عائله نک معیشتی فنا لاشیر ؛ زیرا تدبیر منزل ایچون اک قوی اساس ، آنجق افراد عائله بننده اتحاد والفتک بقاسندن عبارت در . حال بوکه ارکک ، — قادینک نوبتی اولدینی برکونده اوافق برایشی کوریورمک کبی ولوکه اک اهمیتسز برشی ایله اولسون — قادینلردن برینی دیگر لرینه ترجیح ایتمدیکی وقت او بریسنک کوجنه کیده جکی جهته قوجه سنه حدتله نیر ، حق اولمیان کیمسه یه تقرب ایله دیکی ایچون کندی حقوقه تجاوز ایتمش اولدیندن قوجه سنه طاریلیر ، بوصورتله اراده کی اتحاد ، نفرت ؛ محبت ، بغض وعداوته تبدل ایدر .

اوت ، جناب پیغمبر صلی الله علیه وسلم ، جماعت صحابه رضی الله عنهم ، خلفای راشدین ، علما ، بوزمانه قدر هر عصرده بچن صلحا ، قادینلر آرمسنده لازم کلن عدالت حقننده کی حدود الهیه نی محافظه ایدرک بردن زیاده قادینلری تحت نکاحلرنده جمع ایدیورلردی . کرک جناب پیغمبر ، کرک صحابه لری ، کرک صلحای امتی بر قادینک نوبتنده او قادینک اذنی اولمدقجه — دیگر قادینک اوطه سنه کیمز لر دی .

بونک ایچون درکه جناب پیغمبر صلی الله علیه وسلم خسته بولندقلری زمان ، — یورو مک طاقترلری اولمدینی جهته — یاراننک اوموزلری

محافظه ایدم جک اولورسه اوزمان ، حبس ایله دکل ، طایاق ایله تمزیر اولور . بو ، شبه یوق که ازدواجدن مقصد اصلی اولان معیشتده حسن سلوک و تعاونی محافظه ایتک ایچون در .

بک اعلا ! بوقدر وعید شرعیدن ، تأویل و تحویلہ تحملی اولمیان شو الزام دقیق وجوبیدن صوکره ، تحقق دکل ، عدالتی ایضایه قادر اولامیه جغنی توهم زماننده بیلہ بردن زیاده قادینی تحت نکاحنده جمع ایتک جائز اولورمی ؟ بردن زیاده قادینی تحت نکاحزده جمع ایتیه بزه نسل جواز ویریلرکه ، بزی بوکا سوق ایدن شهوت فانیه مزی قضا ، لذت وقتیه استحصال ایتمکدن بشقه برشی دکل در . اوت ، بزم بردن زیاده قادینی جمع ایتیه مز یالکز شهوت مزی قضا ایتک ایچون در ؛ بوبابده نه مقصد شارعہ موافقت ایدیورز ، نه ده بویوزدن کله جک مفاسدی نظر دفته آلیورز . بز کوریورز که بویوزدن پک چوق فناقلر ظهور ایدور . چونکه قادینک بریسی اورتاغی اولان دیگر خانمی ذم ایتک ایچون قوجه سندن براز مساعده بوله جق اولورسه اونک فناغنه دائر قوجه سنی ایجه اقتاع ایدنجیه قدر وار قوتنی صرف ایدوب چالیشیر ؛ بو خصوصده هر نه سویلدیسه هپسک طوغری اولدیغنه — حال بوکه صرف یالان در — یمین ایدر ؛ ارکک ده بونی چوقجه سهویدیکی ایچون سوزنده صادق اولدیغنی اعتقاد ایدر ؛ کنیدیسه — ویله ن سوزلرک طوغرو اولوب اولمیدیغنی تدقیق وتفحص ایتیه یه رک دیگر قادینلری بول بول دوکمه یه ، اولری الکبا کلاملرایله تحقیر ایتیه ، سوکوب صایعیه باشلار ؛ حتی طرد ایدر . زواللی ارکک سویلنن سوزلرک صحیحی فاسدنن تمیز ایدم جک قدر بر عقل واذعانه ، بصر و بصیرته مالک ایلدینی جهتلہ قادینلر آرسنده آتش غیظ و خصومت بتون معناسیله علولیر ؛ هر بریسی ، کنیدیلرینی ذم ایدن اورتاقلریله قوجه لرندن انتقام ایچون وار قوتلریله چالیشیرلر . آرتق کیجه وکوندوز تهرک ساداتی ایچوز اوزرلرینه واجب اولان شیئی برافرق نفاق وشقاق ایله ، خرسزلق ایله بوغراشمايه باشلارلر . کرک قادینلرده اولان اخلاق فاسده ، کرک ارککده کی افکار ردیته طولایسیله او قادینلر ارککک تطلیقندن دائماً قورقدلرندن ، مالنده ، امتعه سنده ارکک قارشى خیانت ایتک ، فرصت بولدقجه اونک مالی آشیرمق کبی شیلر تکثر ایتیه باشلار .

یکدیگرینک اورتاغی اولان بوقادینلرک قبلرنده بر برینه قارشى بسله مش اولدینی بغض وعداوت بعضاً اودرجه کسب شدت ایدرکه ، کنیدیلرندن اولادلرینه ده سرایت ایدر ؛ هر بریسی کنیدی اولادینه ، دیگر قادینلردن اولان قارداشنى الک بیوک دشمن تلقی ایدم جک شیلر تلقین ایدر ؛ اولر ایچون بر چوق امتیازلر صایوب دوکر ، اولرجه کنیدیسنک هیچ اهمیتی اولمیدیغنی سویلر . ده اطفولیتده ایکن اولرک اخلاقی بوزارلر ؛ بونک ایچون یکدیگرینه قارشى وظیفه اخوتی ایفا ایتیه چالیشه جقلری یرده ، بر برینک دشمنی اولورلر ، حال طفولیتده قبلرندن تمکن ایدن بو فکر ، چوق کره سن بلوغه کلدکلری وقتده کنیدیلرندن زائل اولماز .

اوزرنده اولدینی حالده زوجه لرینک تهلرینی طولاشیردی . بوندن مقصد رسالتینهای عدالتی محافظه ایتک اولدینی ایچون خاصه برینک تهلینده اقامته راضی اولمیدی . زوجه لرندن برینک یاننده بولندیغنی زمان « یارین هانکی نهوده بولنه جغ » دیه سوال ایتدی ، اولرده حضرت عائشه نک نوبتندن صوردیغنی بیلدکلرندن خسته لق زماننده اوراده قلمسینه اذن ویردیلر . جناب پیغمبر : « هل رضیتن ؟ » دیه صوردی ، اولرده : « اوت ! » جوابی ویردیلر ؛ بناء علیه اولرک رضایتی تحصیل ایتدکجه حضرت عائشه نک خانه سنده قلمدیلر .

حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم ک محافظه ایتش اولدینی شو وجوب ، کنیدی نصایح ووصایاسنه تمامیله منطبق اولان برشی در . صحیحینده شویله روایت اولئیور : « ان آخر ما اوصی به صلی الله علیه وسلم ثلاث کان یتکلم بهن حتی لحاج لسانه وحقی کلامه : الصلاة الصلاة وما ملکت ایمانکم لاتکلفوهم مالا یطیقون ، الله الله فی النساء فانهن عوان فی ایدیکم — ای اسراء — اخذتموهن بامانة الله واستحللتم فروجهن بکلمة الله » ، « من کان له امرأتان فمال الی احداهن دون الاخری (دیگر روایتده : ولم یعدل بینهما) جاء یوم القیامة واحد شقیه مائل »

جناب پیغمبر قلباً بر طرفه اولان میلندن شو صورتله اعتذار بیورورلردی : « اللهم هذا (ای العدل فی البیات والعطاء) جهدی فیما املک ولاطاقة لی فیما تملک ولا املک (یعنی المیل النلی) سفره نیت ایتدکلری زمان آرهلرنده قرعه آتارده او صورتله برینی اختیار ایدردی .

فقها دیورلرکه : بیوتی تقسیمده ارکک اوزرینه مساوات واجب اولدیغنده ائمه نک اجتماعی واردر . اکثریسنک عندنده هم بیوت ، همده نفقه ده مساواتی کوزتمک ارککه واجبدر . ینه دیورلرکه : بر ضرورت مییجه بولمقدقجه ارکک ، برینک نوبتنده ایکن دیگرینک یاننه کیرمک جائز دکلدر . شو قدر وارکه تهلینک خارچنده سلام ویروب حال وخطارینی صورایلیر . کتب فقهیه ده صراحة بیلدیرلدیکنه کوره ، ارکک ، نوبی اولان قادینک خانه سنه کیرمک ایسته دیکی زمان قادین تهلک قابوسنی قبادیرسه بشقه برینک حجره سنه کیتیه یه رک اونک حجره سی اوکنده یاتمی واجبدر ؛ فکرکه صغوق ویاخود دیگر بر مانع اوله .

علمای حنفیه دیورلرکه : « فان خفتم ان لا تعدلوا فواحدة » آیتنک ظاهرندن اکلاشیلان عدالت ، مجامعه ده دکل ؛ بیتوت ، ملبوس ، مأکول ، صحبتده شرطدر . بناء علیه بوخصوصده رجولیتی بولنان کیمسه لر ایله ، عنایت ، محبوب ، مریض ، صحیح آرسنده هیچ فرق یوقدر . عدل ، حقوق زوجه دن اولدینی ایچون زوج اوزرینه شرعاً واجب اولان حقوق سائره کبی عدالت ده واجبدر ؛ چونکه حقوق بیننده تفاوت یوقدر . اگر ارکک عدالتی کوزتمه دیکندن قاضی به مراجعت ایدرلرسه قاضینک ارککی زجر ونهی ایلمی واجبدر . اگر ینه اسکی حافی

اگر - الله ايمه سين - برينك چوجنى ديكريشك كنه قارشى
تفاخر ايدوب ، بيلمه يه ركدن اوکا برشى سويله يه جك اولورسه ، آرتيق
اونلرك والده لرى آره سنده كي نزاعى سيرات ! هر برى يكديگرينه قارشى اك
مستهجن كله لرى ، فحش آلود كلاملى - هر نه قدر ايكسى ده مخدراتدن
اولسه لرده - صرف ايتمكدن چكمنزلر . بوصيراده قوجه لرى كلوبده
قول لين ايله بو فته اتشنى سوندورمه يه چاليشسه قولاي قولاي اوده
موفق اولاماز . چونكه ذاتاً او ار ككك ، كندى قايىنلرى عنديده
قدر واعتبارى اولسه يدى اساساً بو كى منازعانه ميدان قلمازدى ؛ ار كك
يا احمق ، ضعف اراده يه مالك ، يا خودده اونلرك بيننده عدالتى تمامها
ايضا ايتديكندن ايش بو راده يه كليور . بو غوغا و كورلونوك انتاج
ايده جكي اسباب ايسه غايت معلوم : يا بونلرك هپسنى تطبيق ايدر ،
يا خود بونلرك ايجنده آز سهديكى وقبو طيشارى چيقارويور .
اگر تطبيق ايله ديكي قادين ده كثر اولاده مالك ايسه آرتيق قيوطيشارى
كيدر كن چوجقلىر قوجاغنده ، كوزينك ياشى طپوغنده !

زواللى قادين چوجقلىرى بر زمان كندى ياننده آليقويدقن صوكره
باباسنك نه وينه كوندريز ؛ فقط ينه امنيت ايده مز ، كتيردير . بو صورتله
برر يشانلق در كيدر . ايشته بردن زياده قادينى تحت نكاحنده جمع ايدن
ناسك - كرك اغنيادن اولسون . كركسه فقرادن - ا كثر يسهنده
مشاهده اولنان حال بودر . آكلاشيلور كه بونلر ، تعدد زوجاتك
مشروعيتنده كي حكمت بالغه الهيه يي قطعياً آكلايه ميورلر ؛ تعدد
زوجاتدن مقصود اولان حقيقتدن غفات ايده ركاوئى . شهوات بهيميه -
لر يي صرف و - - - تحصيل لذائذ ايجون بر طريق اتخاذ ايدسيورلر .
حال بو كه شريعت غراي احمديه بو كا قطعياً جواز ويرمديكي كى ، عقلده
قبول ايتمز . شريعتك تعدد زوجاتده كوزتمش اولدينى مقصد بك
علوى در . بناءً عليه عدالتى ايفايه قدرتياب اولامانلر اوزرينه لازم
اولان « فان خفتم ان لا تعدلوا فواحدة » نص قرآنيسيله عمل ايده رك
بردن زياده قادين المامق در . چونكه « فانك جواما طاب لكم من النساء »
قول شريفى ، « فان خفتم . . . » نظم جليلي ايله مقيددر .

اگر ار ككك عقلى باشنده اولورده ، شرعاً اونلره قارشى ايفاسى
لازم اولان عدالتى بحق كوزه تير ، كرك قايىنلر بيننده ، كرك اونلرك
اولادلى آره سنده الفت و محبتك دوامى تأمين ايدر ، قطعياً كورولتو
باطيردى يه سببيت ويرمز ، مقتضاي شرمى بولمقدججه طلاقه توسل
ايتمز . خلاصه دائره منجيه شريعتدن چيقمزنسه بو كى فضلاى امتك
بردن زياده قادينى تحت نكاحنده بولنديرمى مشرودر ؛ قرآنك
كوسترديكى حده مباحه قدر قاچ دانه آليرلر ايسه آلسونلر ، بونلرى لوم
ايمه يه كيمسه نك حقى يوقدر ؛ چونكه بو حقى اونلره قرآن بخش
ايتمش در . اويله ، متفكر كچين بعض بينسرلرك ظن ايتدكلى كى ،
تعدد زوجات حال بد اوته مخصوص بر حكم دكل در . چونكه آيت كرمه
قطعى در . منسوخ دكل در . شرائطى جامع اولانلر ايجون بو حكم
شرعيدن استفاده ايتك هر زمانده ، هر مكانده مشرودر . شو قدر

وار كه بو حكم شرعيدن استفاده ايتك هر بابا بيكتك ايشى دكل در .
مع مافيه بوزوات كرام هر مملكتنده غايت نادر اولمقله برابر ، بك ممدوح
كيمسه لر ، حقى اللهك اك سوكلى قوللرى در . »

شيخ محمد عبده مرحومك مقاله سى خلاصه اولارق بوراد نه ايت
بويور . بزه مسئله يي شوصورتله خلاصه ايتك ايشته يورز : تعدد
زوجات ، اسلاميتك وضع ايله ديكي برشى دكل در ؛ بك اسكى زمانلردن
برى اك فنا برطرزده جارى اولان بر عادت در . اسلاميتك بونده بر
تأثيرى وار ايسه اوده ، بومسئله يي تنقيح و تهذيب ايده رك مشروع بر
حاله افراغ ايتمى در . حاجت و ضرورت مس ايتديكى زمان تعدد زوجاته
توسل اولمق غايت طبيعى برشى اولدينى ، قرآنده فطرته موافق اولارق
كلديكى جهته بومسئله يي كو كندن قالدروب آتامش در ، چونكه
بو ، قانون طبيعته مخالفتمن بشقه برشى دكلدى . قرآنده مذكور اولان
شرائط داخلنده تعدد زوجات غايت مشرودر ، معقولدر ؛ آيتك
حكى هر زمان و مكانده باقى در . زمانزده بر جوق مسلمانلرده كوريلن
تعدد زوجات ، - - - شرائطى جامع اولمق قلرندن - قطعياً قرآنه مخالف
اولدينى جهته اونلرك حالى ايله مسلمانلدى مقاييسه ايتك طوغرى
دكل در . حقى بو كى كيمسه لرى بردن زياده قادين المقندن منع ايتك
صلاحيتدار اولان مقام اوزرينه واجب ، بلكه ده فرض در . « فان خفتم
ان لا تعدلوا فواحدة . . . ! »

آقسه كلى احمد حدى

فَقْرٌ وَقَتًا وَفِي

« شريعت اسلاميه نظر نده فائضك موقعى »

مقاله سى صاحبي عليجه زاده هارون افندى به (۱)

فائض و فائضجيك تاريخى سر كذشتيله نظر شرعده كي موقعى
حقنده واقفانه و مدققانه يازيلوب جذاً استفاده ايلديكم مقاله فاضلانده -
لرندن طولاني تقديم تشكرات ، يالكز استفاده ايده جكم بر ايكى
جهتلك لطفاً ايضاحات عالمانه لريله توضيح و تنوير بيوريله رق اشباهك
ازاله سى تميناييله عرض احترامات ايلرم .

فائض متبادر اولان ربا الفضلك حرمتى متفق عليه اولمادى كى ،
اساساً حرمتى ايجاب ايتيوب ، مجرد رباالنسيئيه وسيله اولمق تهلكه سندن
حرام قلمغله . بوكون شهود اقتضايه مبنى حلال قلمسى هم اقوال
مجتهدينه غير مخالف ، همده ابن عباس كى بيوك بر امامك قولنده
مطابق اوله جنى بيان ، وابن عباس رضى الله عنه كوره جائز و حلال
اولدينى « لاربا الافى النسيئه » حديث شريفله استدلال بيوريليور .

حالبو كه ابن عباس رضى الله عنه دن مروى اشبو حديثده شراح